

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 166/09-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. júna 2009 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. D. B., B., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 MCdo/9/2008 a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co/504/06 zo 7. januára 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. D. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. mája 2009 doručená sťažnosť MUDr. D. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 MCdo/9/2008 a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co/504/06 zo 7. januára 2008.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že „... Krajský súd Bratislava vymáhal výzvou poplatok v rozpore so zákonom dňa 6. 12. 2006 a vzápätí neoslobodil žalobcu od poplatkov uznesením 9Co/504/06-52 zo dňa 7. 1. 2008 po zbytočných prietahoch...

Generálna prokuratúra SR podala mimoriadne dovolanie dňa 07. 05. 2008, o ktorom nebolo ešte rozhodnuté, hoci ide o jednoduchú vec. “.

2. Sťažovateľ navrhol ústavnému súdu, aby vydal nález tohto znenia:

„II. A. Krajský súd Bratislava v konaní 9Co/504/06 porušil čl. 6 ods. 1 medzinárodného dohovoru a Najvyšší súd Slovenskej republiky porušil čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

II. B. Krajský súd Bratislava je povinný zaplatiť D. B. satisfakciu vo výške 20.000 Eur (pre opakované delikty) v lehote 15 dní od právoplatnosti Nálezu.

II. C. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný konať bez ďalších prietahov aj povinný zaplatiť satisfakciu D. B. 1.000 Eur v lehote 15 dní od právoplatnosti Nálezu.

II. D. Krajský súd Bratislava je povinný zaplatiť trovy konania...“

3. Sťažovateľ zároveň požiadal o ustanovenie advokáta na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, ktoré bližšie nezdôvodnil.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti – ako to vyplýva z jej obsahu i petitu – je tvrdenie sťažovateľa, že krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/504/06 (mal zrejme na mysli jeho uznesenie zo 7. januára 2008, pozn.) porušil jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a najvyšší súd (zrejme v konaní sp. zn. 4 MCdo/9/2008) porušil jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

4. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 9 Co/504/06 zo 7. januára 2008

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha právomoc ústavnému súdu zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd občana je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická

osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k tomu základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ – ako to vyplýva z petitu uvedenej sťažnosti – ústavnou sťažnosťou pre porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadol uznesenie krajského súdu sp. zn. 9 Co/504/06 zo 7. januára 2008, proti ktorému bolo následne generálnym prokurátorom Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) 13. mája 2008 podané mimoriadne dovolanie, o ktorom konal a rozhodoval najvyšší súd.

Právomoc najvyššieho súdu preskúmať napadnutý postup a uznesenie krajského súdu sp. zn. 9 Co/504/06 zo 7. januára 2008 vylučuje právomoc ústavného súdu vo vzťahu ku krajskému súdu v tejto veci. Vzhľadom na právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy by do úvahy prichádzalo len preskúmanie rozhodnutia najvyššieho súdu, nie však preskúmavanie postupu a napadnutého uznesenia krajského súdu, ako sa toho domáhal sťažovateľ (mutatis mutandis III. ÚS 211/03, II. ÚS 223/02). Vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd teda nemá právomoc preskúmať napadnuté uznesenie krajského súdu, pretože jeho postup a rozhodnutie v danom prípade preskúmal najvyšší súd.

Z uvedených dôvodov bolo potrebné sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

5. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 MCdo/9/2008

5.1 Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti

inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde); takéto dôvody v danej veci sťažovateľ neuviedol a ani ústavný súd ich nezistil.

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takeého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“.

V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných

práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Keďže ústavný súd nezistil, že by sťažovateľ podal predsedovi najvyššieho súdu sťažnosť na prieťahy v predmetnom konaní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, a ani z obsahu sťažnosti a z jej príloh nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľa z dôvodov hodných osobitného zreteľa, odmietol jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

5.2 Podľa názoru ústavného súdu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť aj pre jej zjavnú neopodstatnenosť, keďže doterajšia celková dĺžka posudzovaného konania pred najvyšším súdom pod sp. zn. 4 MCdo /9/2008 dosiahla len 12 mesiacov.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 154/03, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné

kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, IV. ÚS 221/05).

Doterajšia dĺžka konania vedeného pred najvyšším súdom pod sp. zn. 4 M Cdo/9/2008 (12 mesiacov) spolu s charakterom veci (mimoriadne dovolanie) vylučuje, aby ho bolo možné pokladať za konanie so zbytočnými prietahmi, resp. nepostačuje na prijatie záveru, že by kratšie prietahy dosahovali takú intenzitu, že by ich bolo možné označiť za zbytočné.

5.3 Nad rámec veci ústavný súd dodáva, že v čase podania sťažnosti ústavnému súdu (14. mája 2009) k sťažovateľom namietaným prietahom v konaní pred najvyšším súdom už nemôže dochádzať, keďže najvyšší súd rozhodol 30. apríla 2009 a spis bol vrátený krajskému súdu 18. mája 2009.

6. V dôsledku odmietnutia sťažnosti bolo bez právneho významu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími požiadavkami uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júna 2009